

I det följande – skriftlig del

24.10 Version 1 av kandidatarbetet i Turnitin i MyCourses.

- Minst 5 sidor text: preliminär disposition, inledning med preliminärt syfte (lämna in bara så mycket av inledningen du kunnat skriva) + annan text, som inte behöver vara sammanhängande. Innehållsförteckningen räknas inte in i sidantalet.

11.11 Textverkstad 1: respons på version 1 kl.10.15 – 11.45

14.11 Version 2 av kandidatarbetet i Turnitin

- så gott som färdigt

v. **47- 48** Textverkstad 2 = individuell handledning

- studeranden bokar själv tid i Mycourses senare under kursen

5.12 Färdigt kandidatarbete

16.12 Sammanfattning/Sammandrag av kandidatarbetet som mognadsprov

Vetenskapligt skrivande 2

1. **Stil, genrer och redskap i forskningsrapportering**
(allmänt, referensteknik, s-passiv eller andra konstruktioner)
2. **Åskådlighet** (figurer, tabeller, ekvationer, algoritmer, punktuppställningar, uppräknings)
3. **Koncentration** (rätt angreppssätt och perspektiv; faktorer som bör undvikas)
4. **Precision** (i argumenteringen, tempus, ordval, behandlingen av facktermer, stilnivå,
(Om precision i **strukturer**, se vidare **Språkriktighet**)

1 Vad är stil?

”Stil är det sätt på vilket man i en viss given situation **väljer** att uttrycka ett bestämt innehåll.”

Peter Cassirer

”Stil är summan av ett antal **val**”

Inga-Britt Lindblad

”Varje disciplin använder sina egna sätt att uttrycka budskapet.” = genrekompetens

Textexempel - teknik

Syftet med detta kandidatarbete är att kartlägga och jämföra olika länders modeller för att beräkna livslängden på betongkonstruktioner. Även modeller som inte är fastställda i normer **undersöks**. Livslängden **beräknas** utgående från de olika modellerna och **jämförs**.

De centrala frågorna som **behandlas** i arbetet är:

- *Finns det direktiv eller standarder för beräkning av livslängd i andra länder än Finland?*
- *Hur skiljer sig eventuella modeller från varandra?*
- *Ger de olika modellerna samma livslängd för en vanlig betongkonstruktion?*

Arbetet är litteraturbaserat och de olika modellerna **tillämpas** i exempel och **jämförs** med varandra.

I det första kapitlet **ges** viktig bakgrundsinformation om X. Det andra kapitlet presenterar de olika delarna av Y. Det tredje ...

Textexempel - litteraturvetenskap

I min egen läsning tar jag avstånd från såväl Lagercrantz som Svanbergs syn på Ellen Key och i stället söker jag hos Key nycklarna till den feministiska dimension som jag fascinerats av i Pahlensviten. [...]

I min avhandling är jag intresserad av att undersöka på vilket sätt Krusenstjernas framställningar av kärlek, erotik, kvinnlighet och moderlighet öppnar sig genom en dialog med....

(utdrag ur en doktorsavhandling i litteraturvetenskap)

Källa: Mickwitz, Åsa. Föreläsning.2008.

Varje disciplin har sin egen argumentationsteknik

Alla har en åsikt,
men har de
argument som
stöder den?

Argument stöder tesen och får mottagaren att acceptera den

- Analytisk argumentering: från sanna premisser till en (enda) sann slutsats: modeller, matematiska tecken, kurvor och matematiskt logiskt resonemang
- Dialektisk argumentering: bedömning av det som är mest sannolikt (antingen – eller): beskrivningar, narrativ, kategoriseringar, källkritik, jämförelser och kritiskt dialogiskt resonemang (= diskussion)
- Retorisk argumentering: det som är mest övertygande: ethos (trovärdighet), logos (sak), patos (känslor)
- Logosargument bygger på fakta, men kan ändå innehålla fel och vara lögnaktiga

Vilka arbetsredskap är centrala och accepterade inom din disciplin (beror förstås också på texttyp)?

Studera texten

1. Följer inledningen Cars-modellen: Vilka steg finns med?
2. Förekommer metatext (text om texten)?
3. Vilket källhänvisningssystem används:
  - a) Harvard (författar-parentes-) eller Oxford/Vancouver (notsystemet)?
  - b) Lyfts författaren fram eller inte?
4. Vilken typ av sambandsmarkörer förekommer? Förs dialog med källorna?
5. Används **s-passiv** eller **andra konstruktioner** (fokus på arbetet, pronomenet jag)?
6. Beskrivs syftet, upplägg

1 S-passiv eller andra konstruktioner?

S-passiv förekommer i akademisk text, speciellt inom det tekniska området.

Ibland uppstår det problem :

- Den nuvarande lagen om vattentjänster granskas eftersom det i dagsläget främst är där som kraven på vattentjänstverkens ekonomiska sida finns.
- **1)Den granskas för att se vad** den påbjuder om ekonomin och om rapporteringen samt övervakningen av ekonomin. Brister i formuleringen samt specificeringen
2)redogörs för men endast ifall dessa brister står i anknytning till ekonomin samt rapporteringen och övervakningen av den.

1 S-passiv eller andra konstruktioner?

1. Byt verbet till ett annat verb utan partikel:

- X granskas närmare och **redogörs för** i detalj
- X granskas närmare och **redovisas** i detalj
- ...kan x **fås reda på**
- ..kan x **bestämmas/fastslås**

Hjälp ger: www.synonymer.se

1 S-passiv eller andra konstruktioner?

2 Ersätt med ett substantiv:

- Då modellen tillämpades
- Vid **tillämpningen av** modellen

1 S-passiv eller andra konstruktioner?

3 Utgå från kandidatarbetet/innehållet (= subjekt) +aktiv verbform:

- *Detta kandidatarbete fokuserar på/redogör för/jämför/identifierar*
- *Detta kapitel presenterar de tre olika modeller som...*
- *Resultaten antyder, indikerar, vittnar om ...*
- *Resultaten visar på ett behov av ytterligare forskning*
- *Av tabell 1/figur 1 framgår att*
- *Tabell 1/figur 1 visar att/illustrerar hur*

1 S-passiv eller andra konstruktioner?

4 Pronomenet jag?

allt vanligare i inledningen och i diskussionen.

“Där det klart (...) ska framgå att det rör sig om författarens egna åsikter, tolkningar (...) rekommenderas numera formulering i första person.”

Backman. Att skriva och läsa vetenskapliga rapporter.

- **MEN:**
- fortfarande i hög grad beroende av **konventionerna inom disciplinen** i fråga.
- T.ex. den tidigare avdelningen för träteknik:
Första person får användas bara då man framför egna åsikter t.ex. i förord, tackord eller i en fristående kommentardel.

1 S-passiv eller andra konstruktioner?

4 Använd **aldrig** jag i följande fall:

Jag mätte den relativa fuktigheten i provkropparna flera gånger under hela försöksperioden. Den första mätningen gjorde jag redan en vecka efter gjutning och sen gjorde jag mätningar kontinuerligt under försöksperioden. Den mätutrustningen jag använde bestod av HMP44-mätprober med noggrannhet $\pm 2\%$ i intervallet 0-90 % och $\pm 3\%$ mellan 90-100 %, som jag placerade i provkropparna, samt en HMI41-handindikator med mätfelet $\pm 0,1\%$ från VAISALA, vilken jag kopplade in vid varje mättillfälle.

- Skriv alltså hellre:

Mätningar av den relativa fuktigheten i provkropparna skedde kontinuerligt under hela försöksperioden, med början en vecka efter gjutning. Mätutrustningen bestod av HMP44-mätprober med noggrannhet $\pm 2\%$ i intervallet 0-90 % och $\pm 3\%$ mellan 90-100 %, som placerades i provkropparna, samt en HMI41-handindikator med mätfelet $\pm 0,1\%$ från VAISALA, vilken kopplades in vid varje mättillfälle. (Törn 2005:44).

KÄLLA:
Utformning av
rapporter och
kandidatarbeten
(Chalmers)

1 S-passiv eller andra konstruktioner?

5 Pronomenet vi?

- **Bara**
  - Inom matematiken när man leder läsaren genom en härledning
  - Inom nationalekonomin ($V_i = v_i$ nationalekonomer)

Låt oss nu rita upp C^* , p_1^{**} och p_2^{**} .

[kurva]

- Vi kan här (*figur 6*) se att när produkterna är perfekta substitut (när α är lika med 1) kommer operatör 1 och operatör 2 sätta samma pris. (Helen & Magnus, C-

1 S-passiv eller andra konstruktioner?

6 Pronomenet man?

- **Man** hör vanligen inte hemma i vetenskapliga rapporter
- Risk för alltför läroboksmässig stil:
- Om **man** nu använder sambandet för X u och Y u från det som tidigare härletts, och om **man** undersöker deformationerna i det lokala koordinatsystemets origo får **man** invecklade och långa uttryck.

Undvik alltså ***för mycket*** man + verb

- Man har konstaterat...
- Man har kunnat visa...
- Man kan finna...
- På det här sättet kan man...
- tillåter att man installerar...
- Beroende på vad man vill använda det till

Skriv hellre till exempel:

- Det har konstaterats...
- Det har varit möjligt att påvisa...
- Det är möjligt att...
- Därmed/Således går det att...
- tillåter installation av..
- Beroende på ändamålet/användningen

1 S-passiv eller andra konstruktioner?

6 Ytterligare exempel på hur pronomen *man* kan ersättas med andra uttryck:

- Kandidatarbetet kan användas som ett hjälpmedel **då man planerar** X och **vill maximera** Y
vid planeringen av;   vid maximeringen av
- De metoder som presenteras i kandidatarbetet kan användas som riktlinjer **då man producerar...**
vid produktionen av
- Vilka verktyg **har man** för att ...
finns tillgängliga för e.d.
- I detta kandidatarbetet **utreder man** ...
Detta kandidatarbete **utreder**
- I detta kandidatarbete **avgränsar man** forskningsområdet till
avgränsas
”Eftersom **vi/jag/man** kan se lönearbete som ett slags prototyp för allt arbete i vårt samhälle /.../”
”Eftersom lönearbete **kan ses** som ett slags prototyp för allt arbete i samhället /.../”

Omskriv med s-passiv, men var också medveten om att **för** många meningar med s-passiv efter varandra kan göra texten tungläst.

1 S-passiv eller andra konstruktioner?

6 Använd **aldrig** man för att

- a) **syfta på en enda speciell person** (du kan alltså inte använda man för att syfta på dig själv):
- **Man** utreder huruvida diskussioner i medierna påverkar sökandes val. Dessutom undersöks hur medierna påverkar inställningen hos de sökande. **Man** utreder också ifall de sökande årskullarnas storlek har betydelse för antalet sökande.
- b) **syfta på två olika korrelat:**
- I utredningen frågar **man** sig om **man** har blivit påverkad av medierna när **man** valt att studera ett visst ämne.

2 Åskådlighet i presentationen

- Figurer och tabeller
- Ekvationer
- Algoritmer och programmeringskoder
- Punktuppställningar
- Uppräknings

2 Figurer (= diagram, kartor, ritningar, fotografier etc.) och tabeller

1. Förses med rubrik/text (ämne och dispositionsprincip):
  - nedanför figurerna (fot) vanligen med avslutande punkt
  - ovanför tabellerna (tak) vanligen utan avslutande punkt.
2. Numreras
  - Figurerna får egen numrering egen: figur 1, figur 2 etc. (särskilj inte olika typer av figurer)
  - Tabeller egen: tabell 1, tabell 2 etc
3. Delas helst inte på två sidor.
  - (Omfattande tabeller eller figurer kan placeras i bilaga.)
4. Förses med källa (lånade tabeller och figurer).
5. Hänvisas till i brödtexten. **OBS! Använd inte ordet bild!**

2 Hänvisning till figurer och tabeller i brödtexten

- Hänvisa alltid till tabell och figur med nummer:
  - *Som framgår av figur 1* (skrivs med liten bokstav om det inte står först i meningen)
  - *Av tabell 1/figur 1 framgår att/kan utläsas att ...*
  - *Exemplet i figur 1 illustrerar/visar att ...*
  - *Enligt tabell 1/figur 1 tycks.../*
  - *Tabell 1/Figur 1 indikerar att (gardering)*
- Skriv **inte**:
  - Av figuren nedan/ovan framgår...
  - Av följande figur framgår...

Förankra tabellerna
och figurerna i texten!

2 Hänvisning till figurer och tabeller i brödtexten

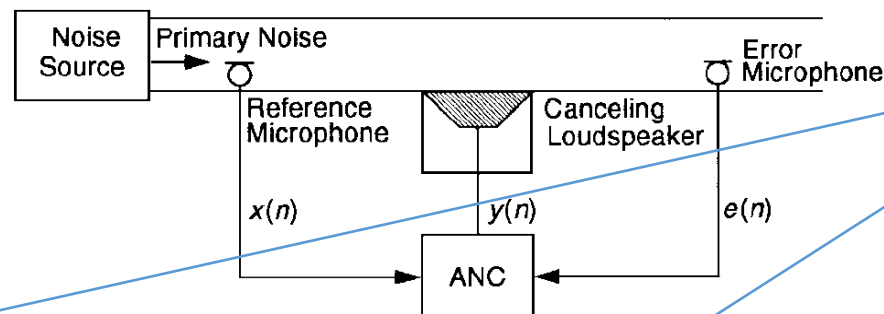
Redogör i den löpande texten för

- innehåll: hänvisa till och redogör kort för vad tabellen/figuren handlar om.
- fokus: lyft fram de data som är väsentligast för problemställningen. och eventuellt för
- resultat: förklara viktiga resultat/diskutera eventuella avvikande resultat samt [validitet och/eller reliabilitet.](#)
- konsekvenser.

2 Figurer – exempel

texttexttexttext.

Ska texten i figuren översättas till svenska?

Ska punkter sättas ut eller inte?

Figur 1. XX. Källan

Feedforward ANC bygger på att man får en referens av det störande ljudet innan det framskridit till det ställe där det skall elimineras. **Idén illustreras av figur 1**, som visar aktiv brusreducering i en ventilationstrumma. Principen är dock generell för feedforward ANC-system.

2 Ekvationer

Ekvationerna (kemi?)

- behandlas som **en del av den löpande texten:**
Sätt ut nödvändiga skiljetecken såsom **komma och punkt!**
  - föregås och efterföljs av **blankrad**
  - **numreras** (till höger om ekvationen)
- Se vidare om matematisk text, t.ex.
    - högskolans/programmets egna anvisningar
    - <http://users.abo.fi/togustaf/Formelrecept.pdf>
(Tekniska fakulteten vid Åbo Akademi)
    - <http://math.tut.fi/~ruohonen/D-tyo-ohje.pdf>

2 Ekvationen - en del av den löpande teten

Bessels ekvation kan skrivas som

$$xy\zeta + y\zeta + xy = 0 \quad , \quad (1)$$

och den indicerande ekvationen

$$(r + n)(r - n) = 0 \quad (2)$$

har en dubbelrot $r = 0$. Den önskade lösningen är i detta fall av formen ...

Utifrån ekvation (2) kan inses att

2 Algoritmer och programmeringskoder

Presenteras som

- *Ekvationer, alltså som en del av texten*
  - kortare än tio rader
  - inga hänvisningar till koden görs senare i texten
- *Figurer*
  - längre än tio rader men under en sida
  - behandlas på samma sätt som figurer, men i stället för figurer benämns de program och får egen numrering.
(Program 1 etc.; sätts ut under koden precis som vid figurer)
- *Bilagor*
  - Algoritmer eller koder som sträcker sig över en sida kan presenteras i bilaga.

2 Punktuppställningar

- förekommer i vetenskaplig text
  - inte i mognadsprovet eller sammandraget (abstraktet = abstract/tiivistelmä)
- ska ha symmetriska led (t.ex. antingen substantiv eller bisatser)
- ska inte avsluta ett kapitel eller ett delkapitel
- ska inte utgöra en för stor del av brödtexten

Leden numreras vanligen bara om det är relevant i vilken ordning leden står. Annars används t.ex. punkter eller tankstreck.

2 Punktuppställningar

Exempel (synonyma led):

Orsakerna är enligt NN

- att marknaden mättas
- att kurserna sjunker
- att räntorna möjligen höjs.

(bisatser)

Orsakerna är enligt NN

- en mättad marknad
- sjunkande kurser
- en möjlig kommande räntehöjning.

(substantiv)

2 Uppräknings

introduceras med kolon om uppräknings inte är en direkt fortsättning på satsen.

- Lubatkin (1983) klassificerade synergi i tre huvudgrupper: tekniska synergier, marknadskraftssynergier och diversifieringssynergier. Källa: TNC:s skrivregler Exemplet modifierat
  - De centrala frågorna som behandlas är följande:
    - *Hur kan ...*
- **kolon (:) eller semikolon (;)?**
- Kolonet **syftar framåt** och har ofta betydelsen *nämligen* eller *dvs.*
  - Semikolon skär av (men inte lika starkt som punkten).

2 Uppräknings

Framåtsyftande tecken eller uttryck

Dessa aktiviteter kan vara av två typer: värdeskapande eller icke-värdeskapande.

Dessa aktiviteter kan vara av två typer, värdeskapande eller icke-värdeskapande.

Dessa aktiviteter kan vara av två typer, nämligen värdeskapande eller icke-värdeskapande.

Dessa aktiviteter kan antingen vara värdeskapande eller icke-värdeskapande.

2 Uppräknings!

Gruppering inne i uppräknings

- med *och* eller *samt*:
Följande teman behandlades: rening av vatten och luft samt olika slag av hantering av avfall.
- med semikolon (;) för att avskilja nära sammanhängande delar från andra delar inne i uppräknings:
Flera intressenter kan tänkas närvara (kolon): bergsingenjörer, geotekniker och kemister (semikolon); politiker och finansiärer (semikolon); översättare och teknikinformatörer.

3 Koncentration i texten

- Hitta det rätta angreppssättet (fokus):
Vad är väsentligast i stycket?
- Stryk överflödiga ord.
- Hitta det rätta ordet:
  - det mål man satt **det uppställda målet**
  - litteratur som finns **befintlig/tillgänglig/publicerad litteratur**
  - på olika håll runtom i världen **globalt** (om detta avses)
- Dra ihop flera meningar till en.
- Lägg till sambandssignaler.

3 Koncentration i texten

Hitta det rätta angreppssättet (fokus, perspektiv)

- Det besvärligaste problemet som dök upp, var det som vi anade från start, nämligen att det visade sig vara mycket svårt att få tag på informanter och också när vi lyckades med detta, hade de ofta inte tid att svara på våra frågor.
- Begynnelsemisstanken om huvudproblemet bekräftades: svårigheterna med informantrekryteringen.
- Det besvärligaste var att få tag på informanter med tid att besvara frågorna. 😊
Källa: Språkhjälpen

3 Koncentration i texten

Hitta det rätta angreppssättet (fokus, perspektiv)

Att avhandlingen endast behandlar ett program kan verka snävt men orsaken till detta är för att göra det hela mera grundligt, koncist och sammanhängande.

Genom att endast ett program behandlas möjliggörs ett mera grundligt, koncist och sammanhängande angreppssätt.

Att endast ett program behandlas ger utrymme för ett mera grundligt, koncist och sammanhängande angreppssätt.

2 Koncentration i texten

Undvik onödiga negationer

Organisationskulturer **är inte något som** bara berör dagliga ärenden inom organisationen **utan även** emotionella aspekter

Organisationskultur berör **förutom** dagliga ärenden även emotionella aspekter

2 Koncentration i texten

Undvik onödig upprepning

Inom organisationer finns det praxis och sätt för...

2 Koncentration i texten

Undvik läsartilltal och emfas

”Tråkig” = dvs. skapa inte närhet till läsaren med retoriska frågor, pronomenet ”du”, utrop, känslomässiga anrop, metaforer o.d. →

Undvik:

- Uppmaningar: *Vi måste satsa mera på miljön!*
- Retoriska frågor: *Miljön är känslig för utsläpp, eller hur? Varför då välja just X som ett verktyg för att motverka..., varför inte Y? Eller dessa båda parallellt?*
- Andra uttryck som skapar ett för starkt intryck av närhet
  - *Vi bekantar oss med...*
  - *För oss finländare är det självklart att ha tillgång till...*
- Onödiga förstärkningar: denna *underbara* användbara apparatur hjälper...

3 Koncentration i texten

Relevant metatext

beskriver inte självklarheter:

- För att läsaren ska kunna förstå X är det skäl att först förklara Y
- Eftersom ämnesområdet är brett har det avgränsats.

Säg exakt hur.

innehåller inte ytliga påståenden

- Positionsbestämning är ett viktigt och centralt tema.

Visa varför.

3 Koncentration i texten

”Inga tillägg hur briljanta de än är, kan förbättra
ett verk
i lika hög grad som nedstrykningar.”

Leo Tolstoj

4 Precision i användning av ord och former

- Precision i argumenteringen
- Verbets tidsformer (tempus)
- Facktermer
(Allmänt, översättningar, introduktion, sammansättningar)
- Akademisk stilnivå: exakt och entydigt ordval
(verb, adjektiv, substantiv)
- Akademisk stilnivå: idiomatiska och korrekta uttryck

En giltig
argumentering
kräver
noggrant bruk
av språket!

4 Precision i argumenteringen

- Hur säkert kan du uttala dig?
  - *Det är klart att, det kan inte vara, det är säkert att, alltid, aldrig*
  - *Det torde vara att, sannolikt, troligen, ofta, i allmänhet*
  - *Det kan vara att, kanske, möjligen, ibland, nödvändigtvis inte*
  - *Det är ändå inte helt omöjligt att, knappast, sällan*
  - *indikerar, tyder på att*
- Hur klart är sambandet/motsatsen (Har du belägg)?
  - Motivering: *därför att, av den orsaken*
  - Slutsatser: *således, alltså, därför* (Undvik: onödigt så)
  - Motsats: *å ena sidan, å andra sidan; dels, dels; men, medan o.sv.*
- Hur vanligt är fenomenet?
  - *Vanligen, utan undantag, undantagsvis*

4 Precision i argumenteringen

FN:s klimatpanel
IPPC

Vad betyder:

- virtually certain • > 99 %
- very likely • > 90 %
- likely • > 66 %
- possibly • = 33 - 66 %
- unlikely • < 33 %
- very unlikely • < 10 %
- exceptionally • < 1 %

4 Precision i användningen av verbets tidsformer

OBS!:

Använd **presens** för att

- i inledningen **hänvisa till din text**:
Detta kandidatarbete **granskar**...
- beskriva något **som fortfarande existerar** (en modell, ett patent e.d.) eller en teori som fortfarande gäller och är accepterad:
*Modellen **kan användas** för...*
- **presentera slutsatserna**:
*Resultaten **tyder** på en förändring i...
Sammanfattningsvis visar resultaten att det **finns** ....”*

• Använd **imperfekt** för att

- beskriva **genomförandet av slutförd undersökning, testning** e.d.:
*Därefter **utvecklades** en prototyp som...
Mätningarna **visade** en signifikant skillnad mellan...*

4 Verbets tidsformer i teknisk rapportering

Tabell 2. Tendenser för verbformers och hänvisningars fördelning i teknisk rapportering

	Inledning	Metod	Resultat	Diskussion	Slutsats
Presens	hög	låg	varierar	hög	hög
Imperfekt	låg	hög	varierar	låg	låg
Passiv	låg	hög	låg	hög	varierar
Aktiv	hög	låg	hög	låg	varierar
Hänvisning	hög	varierar	varierar	hög	låg

KÄLLA: **Utformning av rapporter och kandidatarbeten (Chalmers)**

- Tempusformen hör ofta ihop med den allmänna kunskapssynen inom genren: presens förekommer oftare i samband med personliga pronomen och dialog.
- Imperfekt också i inledningen i t.ex. forskningsöversikten eller i beskrivning av metoden som användes.
- Tänk alltså efter om du beskriver
  1. det du gjorde = imperfekt
  2. din text/någon produkt, modell e.d. du åstadkommit = presens

Vad du än gör, blanda inte vilt!

4 Precision i användningen av verbets tidsformer

OBS! Vad är fokus här – modellen eller den egna forskningen?

Välj tydligare perspektiv och tempus därefter.

X:s beslutfattningsmodell *beaktar* bland annat att standarderna och deras underliggande teknologier kan vara sammanlänkade. Slutligen *användes* en portfoliemodell där förväntningarna på nyttan av en standard *kunde anges* med ofullständig information. Ofullständig information *innebar* att expertutlåtandena *angavs* som intervaller av trovärdiga parametervärden, vilket *gav* resultaten en robust karaktär.

Modellen *möjliggör* utnyttjande av information på flera nivåer i bolaget. Standardiseringsexperterna *kunde ge* sin uppfattning genom att ange sannolikheten av att lyckas med standardisering, medan finansspecialisterna *kunde förutspå* kommande avkastningar. Informationen *hanteras* av modellen och modellen *ger* rekommendationer om var tyngdpunkten i standardiseringsverksamheten borde läggas. Transparens och konkreta tolkningar av resultaten *är* av stor vikt för företagsledare som vill argumentera för sin verksamhetsstrategi inför investerare.

4 Precision

Facktermer

Term: en vedertagen **benämning** på ett till sin innebörd begränsat begrepp i fackspråket

Begrepp: ”noggrant bestämd typ av **tankeenh**et ofta uppfattad som sammanfattningen av utmärkande egenskaper”

Definition: en sådan muntlig eller skriftlig **beskrivning av begreppet** som ska hjälpa till att avgränsa det mot andra begrepp

Centrala begrepp ska definieras, förstås samt relateras till och avgränsas från närstående begrepp.

- Se vidare t.ex.

<http://www.tnc.se/Om-terminologiarbete/terminologilarans-grunder.html>

http://www.tnc.se/index.php?option=com_content&task=view&id=104&Itemid=129

<http://www.nada.kth.se/dataterm/fkt.html>

4 Precision

Facktermer

- Använd svenska etablerade ord så långt det är möjligt. Följ svenska skrivregler.
- Introducera termen med en förklaring. Utländska termer måste alltid förklaras.
- Definiera centrala begrepp.
- Var **konsekvent**: *datatyp, datakategori, datagrupp eller datasort?*
Använd genomgående exakt samma termer och centrala ord i brödtext, figurer och tabeller
- Böj och stava termerna korrekt – observera särskilt [sammansättningar](#) och [initialförkortningar](#).

4 Precision

Översättningar

Kontrollera alltid

liikenne- ja viestintäministeriö

asemakaava

myyntivoitto

technology

kotimaisuusaste

- kommunikationsministeriet
- detaljplan
- realisationsvinster
- teknologi eller teknik
- graden av inhemskt ursprung;
direkt inhemsk andel;
andelen inhemskt material

Se några svenska motsvarigheter till svengelska uttryck

- Datatermgruppen
- Språkrådets lista http://www.sprakradet.se/GetDoc?meta_id=1952

4 Precision Facktermer

- Introducera främmande termer eller förkortningar på svenska, t.ex:
  - närfältskommunikation (**Near Field Communication, NFC**)
  - förvaltningen av digitala rättigheter (**Digital rights management, DRM**)
  - ”Den tredje fasen i en livscykelanalys (LCA) är **miljöpåverkansbedömningen (Life Cycle Impact Analysis, LCIA).**”
- Använd t.ex. substantivattribut eller adjektiv :
Agile **produktionskonceptet Agile ...**
agil tillverkning/ följsam tillverkning
- Följ svenska skrivregler:
Smart Grid-system **Smartgridsystem**
Microgrid **mikronät (microgrid)**
Paclitaxel **Paklitaxel**
High end-modellen
CO2-utsläpp

4 Precision

Facktermer: sär- eller sammanskrivning i svenskan?

Vad betyder

- mobila operatörer, en ljus hårig flicka, lever pastej, grön sak?

I svenskan skrivs **sammansatta ord ihop**.

- Översätt: user name, spare parts, National Road Databases
- Skriv alltså: användarnamn, reservdelar, nationell vägdatabas, datasystem, tillsatsämnen, specialbehov, gaskombikraftverksteknik osv.

Hjälper:
Svenska Akademiens ordlista
Svenska skrivregler
Skrivregler för svenska och engelska
från TNC
[SLAF kap. 5 s. 109 - 126](#)

4 Precision

Facktermer: ytterligare exempel på sammansättningar

- Stuxnetviruset **eller** viruset Stuxnet
- latensanalys, spelgenrer, tjänsteleverantör
- androidenheter, nerladdningshastighet
- applikationsvirtualisering **eller** virtualisering av applikationer
- teoriöversikt
- cyber-, cyberrymd, cyberangrepp, cybermiljön
- högriskbehandling
- 3D-miljöer
- T-cellsleukemi
- USB-port
- Ziegler-Nicholsmetoden
- icke-däggdjur
- terrorismrelaterade
- icke-statlig
- industriintensiv
- tvådimensionellt
- molnbaserade datortjänster

4 Precision

Facktermer: sär- eller sammanskrivning?

Lånord och flerordiga egennamn

- sale and lease back-avtal
- sale-and-lease-back-avtal
- peer-to-peer-nätverk

Adjektiv:

- icke-karcinogen, kolbaserad

4 Precision

Akademisk stilnivå: entydig och exakt

- smuts
  - förorening, kontamination, avfall, utsläpp etc.
- stark
  - slitstark, hållbar, solid, stadig, stabil; koncentrad, mättad etc.
- rätt bra; bra
  - acceptabel; gynnsam
- dålig
  - lågpresterande, bristfällig etc. (undermålig), (anspråkslös)
- liten
  - obetydlig
- tävlare
  - konkurrent
- sak
  - Se www.synonymer.se

Källa: KTH/Richard Nordgren

4 Precision

Akademisk stilnivå: entydiga och exakta verb 1

- lagen säger
  - Enligt lagen om... (xxx)
lagen om...**bestämmer/föreskriver** att...
SE SLAF, bl.a. s. 209
- X som är gjord av ...
  - tillverkad, framställd, producerad av
utvunnen ur
- Det har gjorts mycket forskningar
  - Det har **bedrivits** mycken forskning
Det har **utförts** många undersökningar
- utöva en riktlinje
  - **utöva** en strategi
följa en riktlinje
- ”får dra sitt strå till stacken”
  - får bidra, medverka

4 Precision

Akademisk stilnivå: entydiga och exakta verb 2

- för att hjälpa till med implementeringen
- för att kunna nå X
- bita på
- få reda på
genom att... X får man reda på Y
genom att... X, kan Y ...
- hitta
- få fram ur X
- ta bort
- det går åt massor med resurser
- för att underlätta implementeringen
- genomföra, åstadkomma, få till stånd; realisera osv.
- ha effekt på, påverka, göra verkan, fungera osv.
- bestämma, fastställa, fastslå, definiera, avgränsa;
klargöra, klargöra, utreda, urskilja, upptäcka, påträffa, förstå, observera,
märka osv.
- finna, upptäcka, påträffa osv
- härleda ur X; framgå av X, erhålla
- avlägsna, avskilja; frilägga, utvinna, utfälla
- det förbrukas/åtgår/behövs/krävs/erfordras en betydande mängd resurser

4 Precision

Akademisk stilnivå: entydiga och exakta verb 3

T.ex.

- tillämpa, implementera, uträtta, utföra, fullgöra, uppfylla, prestera, bygga i stället för göra
- genomföra, verkställa, fullfölja, utföra, realisera etc. i stället för förverkliga (*förverkliga idéer, drömmar, planer*)
- avhandla, dryfta, utreda i stället för gå igenom
- påvisa, upptäcka, identifiera i stället för finna
- utvärdera, analysera, mäta i stället för undersöka
- öka, växa, tillta i stället för gå upp
- minska, sjunka, falla, rasa i stället för gå ner
- upprätta, grunda, bilda, anlägga, installera, etablera i stället för sätta upp
OBS: *ställa* krav på; *lägga* tyngdpunkten vid; *fästa* avseende vid

Se vidare

[SLAF](#)

www.synonymer.se

4 Precision i användning av ord

Akademisk stil: idiomatisk och korrekt

Sträva efter ett idiomatiskt ordförråd

- Verb + substantiv
  - NN har **fattat/tagit beslutet** att... (inte gjort)
- Prepositionsuttryck:
  - **Av** tabellen **framgår** ...; egenskaper **hos** X
- Undvik utpräglade finlandismer Skriv alltså t.ex.:
  - **på basis av, utgående från** (inte på basen av)
  - **separata; enskilda; olika** (inte skilda)
- STOR?
  - **hög** hastighet
  - i **hög/högre** grad
  - i **stor/större** utsträckning

• Blanda inte samman två olika uttryck:

- *~~orsaken beror på att~~: **orsaken är** eller **detta beror på**
- X är **större ÄN** Y   - X är **stor jämfört med** Y

• Observera skillnaden mellan t.ex.

- likväl (trots det)   – lika väl (lika gärna)
- medan (under tiden) – emedan (därför att)

Hjälp ger:

- Svenskt språkbruk
- Svensk handordbok
- Reuter

4 Precision:

Några centrala ord i alla examensarbeten

- Förord (inte förtal)
- OBS! Referera till det egna arbetet
  - detta + kandidatarbete (detta arbete)
  - detta kapitel, detta delkapitel
i kapitel 2; kapitel 2 (inte del, avsnitt, stycke e.d.) ;
X presenteras närmare i delkapitel 2.3.
- avgränsningar (inte begränsningar); Arbetet är avgränsat till att...
- Sammandrag – sammanfattning?
- Bild, karta > Figur
- Kom ihåg att kommentera figurer och tabeller i den löpande texten:
Av figur 1/tabell 1 framgår att   Figur 1/Tabell 1 illustrerar/visar hur...
- Tutkimus – forskning eller undersökning

Utvecklingen mot akademiskt skrivande

konkret	⇒	abstrakt
egoprosas	⇒	sakprosas
berättande	⇒	diskursiv
tyckande	⇒	analys
association	⇒	kritiskt tänkande

- Kompetenser:
- Kritisk-analytisk kompetens
- Kunskap om akademisk konvention
- Språklig yta

Källa: Sofia Ask